

Interreg Greece-Bulgaria INNOBUS

European Regional Development Fund

<http://www.greece-bulgaria.eu/>

Дейност D4.3.2 - Осигуряване на подкрепа за повишаване конкурентоспособността на бизнеса с фокус върху термалния туризъм чрез проучвания, анализи, бази данни и кръгли маси

Бенефициент - Сдружение на предприемачите регион Гоце Делчев

Изпълнител: ХАЙ СТАНДАРТ ЕООД, договор №5/30.01.2023 г. за изпълнение на услуга с предмет “Подкрепа за повишаване конкурентоспособността на бизнеса с фокус върху термалния туризъм чрез проучвания, анализи, бази данни и кръгли маси по проект с акроним INNOBUS”.

Настоящият документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на конкурентоспособността и екстраверсията на трансграничните фирми чрез прилагане на иновативни и специализирани действия”, акроним Innobus, реф. № 6269, ДФП В6.3а.14/13.04.2021, съ-финансиран от Европейския фонд за регионално развитие и националните фондове на страните-участнички в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A „Гърция - България 2014 -2020 г.“.

Съдържанието на текста е изцяло отговорност на Сдружение на предприемачите регион Гоце Делчев и по никакъв начин не може да се приема, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган или Съвместния секретариат на програмата.

Interreg

Greece-Bulgaria

INNOBUS

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

ДОКЛАД

от анализ и проучване

на бизнес клъстери и
бизнес сдружения

свързани с термален
туризъм

в област Благоевград, Република
България

Проекта е финансиран по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ В6.3а.14 от 13.04.2021г. който се осъществява с финансовата подкрепа на Програмата за сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция - България 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и националните бюджети на Република Гърция и Република България

Пълно име на проекта	Укрепване на конкурентоспособността и екстроверсията на трансграничните фирми чрез прилагане на иновативни и специализирани действия
Акроним	INNOBUS
Дата на стартиране на проекта	13 Април 2021
Приоритетна ос	1.А Конкурентоспособна и иновативна трансгранична зона
Специфична цел	1 - Подобряване на системите за подкрепа на предприемачеството на МСП
Продължителност на проекта	24 месеца
Партньори	Професионална камара на Солун – ГР Професионална Асоциация на Исторически център на Солун – ГР Сдружение на предприемачите регион Гоце Делчев – БГ Сдружение “На Фокус“ – БГ
Идентификационен номер	6269
Уеб сайт	
Наименование на документа	ДОКЛАД ОТ ПРОУЧВАНЕ
Проектна дейност	№ 4.3.2
Автор	ХАЙ СТАНДАРТ ЕООД
Договор №/ дата	5/30.01.2023
Възложител	Сдружение на предприемачите регион Гоце Делчев, Република България
Статус (драфт, финална, Версия №)	Финална, Вер. 1.0
Разпространение (Публично/Рестриktivно)	Публично
Дата	15 Май 2023
Одобен от / позиция / дата	Димитър Христов/ Председател/ 22 Май 2023
Общ брой страници	33

ХАЙ СТАНДАРТ ЕООД

Ел. поща: noproblemsltd@icloud.com

ПРАВНА ИНФОРМАЦИЯ

Никой не носи отговорност от последствия направени на база използване на информация от настоящия документ.

Отговорност за изразените становища носят единствено авторите и тези становища не следва да се считат за официална позиция на Европейската комисия.

2023 © Хай Стандарт ЕООД & Сдружение на предприемачите регион Гоце Делчев.

Авторските и сродни права са прехвърлени съгласно правилата на Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция - България 2014-2020.

Възпроизвеждането е разрешено с позоваване на източника.

Разпечатано в България.

Съдържание

ГЛАВА ПЪРВА	3
ВЪВЕДЕНИЕ	3
1.1. Обща информация и необходимост от проучването.....	3
1.2. Дефиниция, дейности и ползи	4
ГЛАВА ВТОРА	6
АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА БИЗНЕС КЛЪСТЕРИ	6
2.1. Въведение	6
2.2. Преглед на стратегически документи на регионално и национално ниво	7
2.3. Преглед на стратегически документи на регионално и местно ниво	10
2.3.1. Община Благоевград.....	10
2.3.2. Община Петрич	10
2.3.3. Община Симитли	11
2.3.4. Община Банско	11
2.3.5. Община Разлог	12
2.3.6. Община Струмяни	13
2.3.7. Община Сандански.....	13
ГЛАВА ТРЕТА	18
НАЛИЧИЕ И ДЕЙНОСТ НА БИЗНЕС КЛЪСТЕРИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД	18
3.1. Въведение	18
3.2. Анализ на Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.....	18
3.2.1. Клъстери в област Благоевград	18
3.2.3. Организации и сдружения в област Благоевград	18
3.2.4. Преглед на национално ниво	20
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА	28
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	28
БИБЛИОГРАФИЯ	29
5.1. Използвана литература и източници	29

ГЛАВА ПЪРВА

ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Обща информация и необходимост от проучването

България притежава значим потенциал за развитие на рекреативните, спа и уелнес услуги. Значима област в здравния туризъм формират услугите и терапиите, осъществявани в центрове, изградени в близост до термални и минерални извори. Страната ни е дарена с възможности за термален туризъм с минерални води, като втора след Исландия на стария континент. За много потребители това е основна притегателна сила, но въпреки това, този капацитет остава неизползван и страната ни не успява да постигне статут на „предпочитана дестинация“.

Изследването на наличните клъстери в туристическата индустрия, към която е относим термалния туризъм и потенциала им за повишаване стойността на икономическият отрасъл, цели да бъде подпомогнато създаването на потенциални трансгранични инициативи с населени места от граничните райони на Република България и Република Гърция.

Туризмът е със значителен икономически ефект и от двете страни на границата, осигуряването на постоянна заетост е приоритет, потенциалът за развитие на допълнителни туристически услуги е огромен.

Още с присъединяването на България към ЕС, на всякакво ниво започва да се прилага клъстерния подход. Създаването и действието на клъстерни организации в Европа бе директно стимулирано и подкрепено от ЕС чрез европейска клъстерна политика. Тя се залага във всички основни документи, като Националния план за развитие, Националната стратегическа референтна рамка, Стратегията за регионално развитие и др. Тази тенденция продължава. Почти във всички планове за интегрирано развитие, дори на местно ниво, се предвиждат мерки за създаване и развитие на клъстери.

През периода 2007-2013 година, оперативните програми позволиха кандидатстване с проекти на бизнес сдружения или т.нар. клъстери. Подкрепяни силно от държавата, тези формирания бързо увеличиха броя си. Години по-късно се забелязва отрицателна тенденция, а именно, да се заличават, като стопански или нестопански субекти.

Не може да се пропусне факта, че в България има изключително разнообразие във видовете клъстери.

Наличието на бизнес клъстер само по себе си не е задължителна гаранция за успех, а е само една предпоставка и възможност за развиване на конкурентни предимства, които да бъдат реализирани.

1.2. Дефиниция, дейности и ползи

Понятието „клъстер“, според дефиницията на М. Портър е „географска концентрация на взаимосвързани компании и институции в определена област“. То може да се разгледа като обединение на заети в сектора предприятия и институции, свързани пряко или косвено с туризма, със интереси в определена географска област, целящи да изградят успешен туристически продукт на дестинация или район. Тенденцията на обединяване в клъстерни организации на участници от различни стопански, нестопански и неправителствени сектори е, че нито един от тях не е водещ.

В насоките за кандидатстване по процедура за подбор на проекти с наименование „Подкрепа за развитието на клъстерите в България“ през периода 2007-2013г., беше дадено следното определение: „Клъстерите функционират като специфични мрежи от взаимосвързани предприятия, специализирани доставчици на стоки и услуги и свързаните с тях научни институции, обучаващи организации, местни власти, неправителствени организации и други структури, които работят съвместно на основата на публично-частно партньорство за постигане на общи цели.“

Клъстерът се определя като обединение на взаимообвързани организации чрез определен икономически сектор – производители и доставчици, бизнес фирми от сферата на услугите, публични институции, научноизследователски, образователни и финансови организации, разположени и действащи в географски обособен регион.¹

Основните дейности на клъстерната организация са²:

- Маркетингови – маркетингови комуникации, в т.ч. представително участие в изложения, семинари и конференции, осъществяване на проучвания, дистрибуция и продажби на стоки и услуги на клъстера
- Научноизследователски и развойни – научни изследвания, чиито резултати се използват от членове на клъстера, разработване и внедряване на нови технологии и продукти в района
- Образователни – организиране и провеждане на обучения за членовете на клъстера и други организации, локализиращи в района
- Консултативни и експертни – разработване на проекти, внедряване на иновативни технологии и продукти, маркетинг и мениджмънт и др.
- Стимулиращи – предприемачество, иновации, трансфер на технологии и знания
- Правни – защита на патенти, сключване на договори, стартиране на бизнес
- Финансови – набиране и осигуряване на средства за осъществяване на съвместни проекти и научно-развойна дейност

Клъстерния подход в туризма се базира на партньорство и коопериране на различни директни и индиректни участници в създаването на туристическите продукти, осигуряващи цялостното преживяване на туристите в една туристическа дестинация или район, обособен по географски, културно-исторически или друг критерий. Туристическите клъстери се

¹ Ketels, Chr. The Development of the Cluster Concept – present experiences and recent developments. Prepared for the NRW Department of Economics Workshop at the Institute for Industry and Technology, Duisburg & Ketels, Christian, Clusters in the EU-10 new member countries, Europe Innova, Cluster Mapping, 2005.

² Класификацията е направена от автора по Cristian Ketels и Europe INNOVA, PRO INNO

създават и развиват с цел повишаване конкурентоспособността на туризма в дестинацията или района, както и за допринасяне за тяхното икономическо развитие и просперитет.

Клъстерната организация в туризма включва представители на³:

- хотелиерство и ресторантьорство, в т.ч. всички средства за настаняване, вкл. къмпинги;
- туроператорска и посредническа дейност;
- транспортни услуги, в т.ч. таксиметрови услуги;
- фирми за наемане на коли и транспортни средства;
- образователни институции – колежи, гимназии, университети със специалност туризъм;
- туристически информационни центрове;
- туристически камари и браншови организации и обединения;
- общини и общински институции, пряко занимаващи се с туризъм, например съвети по туризъм;
- казина и центрове за хазартни игри, увеселителни паркове;
- рекламно-издателски къщи и фирми, ИТ фирми, специализиращи в комуникации, софтуер и техника за обслужване на туризма;
- фирми за строителство, продажба и управление на недвижими имоти.

Видовете туристически клъстери са³:

- Географски – локализирано в една туристическа дестинация обединение на туристически фирми и организации, представители на различни сектори в туризма и осъществяващи различни по вид и характер туристически дейности.
- Специализирани – обединение, създадено на базата на определен вид туризъм – морски, спа- и уелнес, пешеходен, еко, селски и винен туризъм, с по-голям обхват на действие, обикновено няколко дестинации в определен географски или административен район (област или регион).
- Тематични – обединение, създадено на базата на тематичен маршрут като – културно-исторически, гастрономични, веломаршрути и др., с обхват на действие няколко района, географски и в отделни случаи политически обвързани.

³ www.clusterobservatory.eu

ГЛАВА ВТОРА

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА БИЗНЕС КЛЪСТЕРИ

2.1. Въведение

Взаимосвързаността на обучителни институции, предприятия, доставчици, местни производства и институции в определени икономически области под формата на клъстерни образувания, представлява холистичен подход към решението на предизвикателства и цели икономически преимущества, като: намаляване на разходи чрез икономии от мащаба, увеличаване на разпознаваемостта, общи маркетинг и реклама, предлагане на единен продукт, осигуряване на по-добро качество, решаване на общи проблеми, използване на ноу-хау, добри индустриални практики, увеличаване на иновациите и други.

Като изходен ресурс за съставяне съдържанието на този раздел са разгледани национални и регионални планове и стратегии. Също така, бе направено подробно обследване на всичките програми за развитие на туризма и планове за интегрирано развитие на общините в област Благоевград. Част от общините все още нямат одобрени планове за период 2021-2027 г. и се взеха под внимание старите общински планове за развитие.

В допълнение, беше направен обстоен анализ на базата данни на Търговският регистър и регистъра на юридическите лице с нестопанска цел. Резултатите са представени отделно.

Тъй като туристическите клъстери и обединения са незначителна част от функциониращите, в проучването на стратегическите документи не са филтрирани по икономически сектори.

2.2. Преглед на стратегически документи на регионално и национално ниво

Туристически кълъстери⁴

Според **Националната концепция за пространствено развитие**, много често културното наследство се разглежда като генератор на туристическа инфраструктура, която от своя страна провокира процеси и дейности в населените места. Затова освен интегрирания подход при управлението на културното наследство, трябва да се изследват и възможните кълъстери, в които участват разнообразните културни ценности. В тази сфера могат да се обособят:

- Кълъстер „Море”- “Черноморски туристически кълъстер” с обхват области: Добрич, Варна и Бургас. Целесъобразно е да се развият и предлагат интегрирани продукти на морски, екологичен, културен и селски туризъм;
- Кълъстер „Ски туризъм” – включващ изявените ски дестинации – Банско, Смолян, Чепеларе и Боровец. Този кълъстер ще се разшири и със зона „Витоша”;
- Кълъстер „Трите реки” – р. Тунджа в северната част („Долината на тракийските царе”), долината на р. Марица (Пловдив, с. Старосел и Кози грамади, Пазарджик, Асеновград) и р. Арда в южната част – Перперикон, Татул;
- **Кълъстер „Балнеология и СПА”** Центрове като Кюстендил, Велинград, Вършец, Девин, Павел баня, гр. Баня, община Баните (област Смолян), Горна баня и Банкя, Нареченски бани, Бургаски, Сливенски, Старозагорски и Хасковски минерални бани формират плътна мрежа от центрове с недоразвит потенциал.

За разлика от туристическите локализации, имащи ясни пространствени граници, кълъстерите са проява на функционални взаимодействия и не е необходимо да им се търси прецизно дефинирана територия. В този смисъл, туристическите кълъстери не се включват сред факторите за еднозначно делимитиране на туристическите райони.

Регионален план за развитие на Югозападен район за периода 2014-2020 г.

В регионалния план за развитие на Югозападен район за периода 2014-2020 г. (липсва обновена версия), властите признават, че регионалните кълъстери в страната бяха изкуствено създадени и много от тях не извършват никаква дейност след прекратяване на проектите, в рамките, на които те бяха организирани. През последните години се опитват да правят опити за съживяването им.

Общините Панагюрище, Пирдоп, Златица, Мирково, Челопеч и Стрелча участват в кълъстер „Средногорие мед”, сформиран на индустриално-регионален принцип, коопериращ интересите и възможностите на участващите фирми в сектора и местните власти за повишаване на конкурентоспособността и потенциала на икономиката на Средногорието.

Предприятията от община Разлог участват в кълъстер „Мебелна и дървопреработваща промишленост”, обединяващи предимно микро и малки предприятия от страната в съответния сектор.

На територията на ЮЗР в общините София, Кюстендил, Дупница, Благоевград, Белица, Кресна, Петрич и Сандански функционира кълъстер „Интер мода трейдинг”, организиран на индустриално-географски принцип. Той обхваща производителите на облекло от региона и развива своята дейност на основата на географски свързана концентрация от сходни, взаимнообвързани или догълващи се фирми-съдружници.

⁴ <https://www.tourism.government.bg/sites/tourism.government.bg/files/uploads/raionirane/p5.pdf>

В SWOT анализа се декларират наличието на възможности от създаване и подпомагане развитието на клъстери и подобни структури.

Една от стратегически цели за този период е устойчивият икономически растеж, който е актуална цел и за новия планов период. Той бе част и от целевата триада на стратегия „Европа 2020“. В РПР на ЮЗР 2007-2013г. целта бе защитена от един приоритет (конкурентоспособност) и три специфични цели – „клъстери и технологично обновяване“, „туризъм“ и „бизнес инфраструктура“. Запазвайки тези направления, за новия планов период плановете включват още няколко, подкрепящи постигането на целта и имащи осигурено финансиране по оперативните програми.

Специфична цел I.2: Технологично обновяване и енергийна ефективност в МСП

Фактор за повишена икономическа гъвкавост, устойчивост и конкурентоспособност е развитието на клъстерите. Макар и развити в по-малка степен, някои са факт в ЮЗР. Съществуват изявени предпоставки за създаване на жизнени клъстери в областта на ИКТ, машиностроене, мехатроника, микроелектроника, индустриални цифрови системи, дървообработка, добивна индустрия и др. Специфичен авангард за София е индустриален клъстер Електромобили (ИКЕМ), обединяващ около 50 фирми с мисия да въведат електромобилността.

Неоползотворени възможности за устойчиво развитие на регионалния туризъм във всичките му форми се крият във формирането на клъстерни структури. Изявени са предпоставки за следните туристически клъстери:

- Клъстер „Ски туризъм“ – включващ изявените ски дестинации Банско, Боровец и зона „Витоша“;

- **Клъстер „Балнеология и СПА“** - Сандански, Кюстендил, Велинград, Сапарева баня, Горна баня, Овча купел, Банкя, Костенец, Добринище, с. Баня и др.; **Локализацията с термо-минерални извори в района са над 30 и могат да формират равномерна мрежа от балнео-центрове.** Към момента повечето са с недоразвит потенциал.

Основните усилия/действия следва да се насочат към:

- Развитие на природни, културни и исторически атракции от национално и световно значение (паметници на културата, природни забележителности, фестивали и др.);

- Развитие на ски и всички други форми на зимния туризъм;

- Популяризиране на селския познавателен туризъм, насочен към самобитността на отделните части на района;

- Развитие на екотуризма

- **Насърчаване на спа и балнеоложкия туризъм;**

- Подобряване на достъпа и прилежащата туристическа инфраструктура;

- Формиране и маркетинг на регионални туристически продукти;

- Популяризиране на природното и културно наследство;

Освен формирането на регионални туристически клъстери, залог за успешна реализация на целта са и организационни действия като формиране на регионални и местни туристически асоциации и партньорства, вкл. и между общини.

Заложени са частични индикатори за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР 2014-2020 г. – **новосъздадени клъстери – междинни (към 2015) – 4 бр. и целеви (към 2020) – 10 бр.**

Липсват данни за постигане на заложените индикатори.

План за развитие за здравен туризъм за периода 2020-2025 г.

Стратегическа цел 2. Развитие на конкурентноспособен здравния туризъм на ниво ЕС е:

Здравният туризъм в България трябва да бъде базиран върху съществуващите разнообразни природни ресурси и дадености, устойчивата и развиваща се инфраструктура и суперструктура и развитието на човешкия капитал в сферите на здравеопазването, туризма и другите дейности, свързани със здравната туристическа дейност. В рамките на общия европейски туристически пазар, България следва да заеме място сред популярните и разпознаваеми дестинации за здравен туризъм с оптимален баланс между отличното качество на услугите и атрактивните им цени. Като член на ЕС, страната може да се възползва успешно от стимулиращата законодателна рамка, от финансиране за развитието на здравния туризъм и участието в общи системи за развитие на регионални кластери за здравен туризъм.

Стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030

В един от най-лозарските райони на България – Пловдивския, Регионалната лозаро-винарска камара "Тракия" вече е направил първите стъпки за осъществяване на програма за развитие със създаването на кластери на лозаро-винарска основа

Вече са създадени три винарски кластера като икономически сдружения - Античен път на тракийското вино, Пътят на Орфей и Пътят на Дионисий. Очертани са и девет маршрута - Пътят Бдин, Пътят Стримон, Античният път на тракийското вино, Пътят на Орфей, Пътят на Дионисий, Пътят на Етър, Пътят на Хемус, Пътят Мадара, Пътят Одесос. Имената им показват, че те са национални и от тяхното разработване по предложени модел могат да се облагодетелстват в цялата страна.

Предвиждат се общи мерки, като изграждане на кластери и разгръщане на мрежи от ключови бизнес начинания в екотуризма и търговски вериги на международно, национално, регионално и местно ниво.

Липсва акцент към развитие на термалния туризъм, посредством създаване на кластери и обединения.

2.3. Преглед на стратегически документи на регионално и местно ниво

Стратегическите документи на общините Благоевград, Петрич, Банско, Разлог, Симитли, Струмяни и Сандански обсъждат развитие на клъстерни инициативи или подобряване на съществуващи. Тези общини представляват половината от общият им брой в областта.

2.3.1. Община Благоевград

Признава се, че базирането на областната промишленост до голяма степен върху малки и средни предприятия, липсата на клъстери или на по-големи конкурентоспособни и стратегически производства я обрича на неустойчивост.

Общината си поставя за стратегическа цел: развитие на конкурентоспособна и съвременна икономика базирана на знанието и съвременните технологии, традициите и наличните ресурси. Една от мерките за постигане на приоритета за стимулиране на икономическото развитие, е „въвеждане и развитие на практиките за клъстеризация и регионални бизнес мрежи“.

2.3.2. Община Петрич

Националната концепция за пространствено развитие отчита формирания и функциониращ клъстер „Интер мода дизайн“ и затвърждава благоприятните условия за установяване и на други подобни образувания на географски или функционален признак.

Общината припознава като приоритетна област увеличаването на местната продукция посредством „Създаване и развитие на партньорства и клъстери в ключовите отрасли от местната икономика, включително и при тяхното съчетаване“.

Очаквани резултати са нови или усъвършенствани клъстери и други форми на бизнес партньорства, а мярката представлява насърчаване развитието на вече съществуващи клъстери/модел на бизнес партньорства или възникването на нови, част от приоритетните икономически дейности в общината.

Неограничени възможности произлизат от свързването на фирми от трите сектора – селско стопанство, индустрия и услуги – с оглед формирането на пълен производствен цикъл за дадена стока. Проявления на мярката са дейности за изграждане/повишаване на капацитета за управление на клъстерите, разработване на стратегии за тяхното развитие и популяризиране, включително и на международно ниво.

Друг приоритет представлява единно представяне на потенциалите за развитие на туристически дейности в близко разположени групи от села, организирани около темите селски туризъм, бит и традиции, природни забележителности.

Очакваните резултати са увеличена привлекателност и посещаемост на селата от общината.

Мярка за постигане: Селата от община Петрич притежават безспорни фактори за привличане на туристическия интерес. Природните забележителности, историческите ценности, възможностите за селски туризъм, местните бит и начин на живот могат да стимулират туристическите посещения в селата. Лимитираните дадености на отделните

села, тогава когато са разглеждани в цялост, са ценен ресурс. В този смисъл мярката съдържа посланието за взаимодействие и сътрудничество между групи от села, които могат да се обособят според принадлежността си към планините Беласица и Огражден, и долината на Струма. Отделните групи могат съвместно да разработват проекти за обща реклама, предоставяне на туристически услуги и осигуряване на условия за настаняване.

Възможности произлизат от модела на клъстерите, обединяващ фирми от или свързани с един водещ отрасъл.

2.3.3. Община Симитли

Бизнесът в България и особено в община Симитли е представен основно от МСП, които в преобладаващата си част имат затруднен достъп до информация и им липсват знания за използване на програми за подкрепа на проекти и осигуряване на инвестиции в инфраструктура, в достъпа до услуги, производствени инвестиции, оборудване, софтуер и нематериални активи, комуникация, проучвания, създаване на партньорски мрежи, сътрудничество, обмен на опит и дейности, свързани с клъстери.

2.3.4. Община Банско

От общината отчитат, че възможностите за развитие на територията се състоят основно в контекста на регионалната специализация и регионалната клъстеризация, в т.ч. развитието по линия на местното хоризонтално и/или вертикално междуетраслово или вътрешноотраслово коопериране между отделните предприятия (организации) за реализиране на икономии от мащаба и/или за тематична клъстеризация, както и идентифицираното в корелация с визирания потенциал за местно развитие по двете линии, а именно: както по линия на изграждането на вериги на добавената стойност, така и по линия на скъсяване на веригите на доставки.

Не се използва потенциала за реализиране на икономии от мащаба, както и потенциала, базиран на предприемачеството и фамилияния бизнес.

Тъй като, автомобилният транспорт е с най-голяма участие в замърсяването на атмосферния въздух на общината и на населените места в нея, е подписан Меморандум за сътрудничество между община Банско и Индустриален клъстер електромобили, като двете страни се ангажират с насърчаване развитието на интелигентната мобилност на местно ниво – изготвяне на модели за обществен транспорт с електрически автобуси по маршрута Банско-хижа Вихрен, междуградски транспортни схеми с електрически автомобили, мрежа от зарядни станции за електромобили и т.н.

Посочва се, че Националната концепция за пространствено развитие на Република България (НКПР) третира туризма предимно в аспекта на неговото териториално развитие и насочване. В него се посочва: Много често културното наследство се разглежда като „генератор на туристическа инфраструктура, която от своя страна генерира процеси и дейности в населените места“. Затова освен интегрирания подход при управлението на културното наследство, трябва да се изследват и възможните клъстери, в които може да участват разнообразните културни ценности. Банско се явява част от клъстер „Ски туризъм“, който се развива паралелно с културните активи на общината.

През 2017 г. е сформиран Учредителен комитет за учредяване на Организация за управление на Рило-Пирински туристически район. Община Банско активно се включва в инициативна група от съседни общини за изработване на Програма за изграждане на регионален кластер „Туризъм“ (междубщинско сътрудничество). (все още не са регистрирани – бел. Ред.)

Нереализирана все още е възможността за интеграционни връзки между община Банско със съседните общини по линия на туризма, чрез създаване на регионален туристически кластер, включващ туристическите ресурси на отделните общини за развитие на комплекс от различни форми на туризъм – зимни спортове (ски туризъм) и културен туризъм (община Банско), планински, познавателен и **балнеоложки туризъм (общините Разлог, Якоруда, Гоце Делчев, Гърмен и Велинград).**

Забележка: Няма налични данни за учреден кластер „Ски туризъм“.

2.3.5. Община Разлог

В общината отчитат няколко проекта в създаване и развитие на кластери.

Проект „AGROLABS - AgroFood Innovation Clusters (КЛАСТЕРИ ЗА ИНОВАЦИИ В АГРО-ПРОДУКТИТЕ) финансиращ орган: Програма за транснационално сътрудничество „Балкани – Средиземно море 2014-2020“, на стойност 112140,00 евро. Целта на проекта е чрез създаване на кластери, да се насърчи производството и разпространението на иновативни агрохранителни продукти в Гърция, Кипър, България и Албания, като се подпомагат малки и средни предприятия и производителите в своите проекти за развитие и създаване на нови пазари за своите продукти.

Подадени проектни предложения от предприятията на територията на община Разлог за подобряване на производствения капацитет и развитие на иновационен Кластер „Възобновяеми енергийни източници“ на стойност 169 560 лева.

Нереализирана все още е възможността за развитие на интеграционните връзки между община Разлог и съседните и по-отдалечени общини чрез **създаване на регионален туристически кластер.** В такъв могат да бъдат обхванати туристическите ресурси на общините Разлог, Банско, Белица, Рила, Благоевград, Симитли, Кресна, както и на Якоруда, Велинград, Сърница, Гърмен, Гоце Делчев. Връзките в този контекст ще увеличат възможностите за развитие на комплекс от различни форми на туризъм – зимни спортове (ски туризъм), културен, планински, познавателен, **балнеоложки** и други.

Принос в посока междубщинско взаимодействие в сферата на регионалното развитие осъществява дейността на **Сдружение с нестопанска цел „Долината на Места“.** Целите и дейността на организацията са насочени към насърчаване развитието на успешни модели на междубщинско сътрудничество и прилагане на нов модел на партньорство между публичните власти, бизнеса и гражданските организации в посочената сфера. Отнася се за териториите на общините Разлог, Банско, Белица, Гоце Делчев, Гърмен, Сатовча, Хаджидимово, Якоруда. Сред основните дейности е изработване на Стратегия за интегрирано регионално развитие на общините по долината на река Места за

периода 2014 - 2020 година. Документът съдържа дейности и проекти с отношение към устройството на територията, които са взети предвид в настоящия ОУПО.

В документа са определени следните стратегически приоритети специфични цели:

Стратегически приоритет 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж

Специфична цел 1.1 - Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически преход и преход към неутрална по отношение на климата икономика, като една от мерките е „насърчаване участието в проекти за междурегионално сътрудничество и интернационализация на местните предприятия и кластери в приоритетни области на интелигентна специализация от общ интерес с други европейски региони“.

В стратегическа цел „Икономическо развитие“, СЦ „Развитие на местната икономика, насърчаване на предприемачеството и новациите чрез оползотворяване на специфичния местен потенциал“ е заложен:

Приоритет 2: Развитие на туризма и опазване на местното културно-историческо наследство

Мярка 1.2.1. Развитие сътрудничеството и формирането на кластери в туризма

- Оптимизиране на капацитета и увеличаване на конкурентоспособността на кластер "В подножието на Рила"
- Рекламно представяне и ориентиране на "В подножието на Рила" към страната и Гърция
- **Инициране и подкрепа за създаване на туристически кластер.**

2.3.6. Община Струмяни

В общината считат за възможно да се създадат технологични обединения (кластери). Препоръчително е въпросите за кластерите да се обсъдят и да се решават на междуобщинско равнище. Задължително е привличането на държавата чрез ПЧП, ЧИ или инвестиране на средства от фондовете на ЕС.

2.3.7. Община Сандански

Определяне на една част мерките и приоритетите на териториален принцип и при постигане на определени условия на кластерен принцип

В плана за развитие на община Сандански за периода 2014 – 2020, е продължена тенденцията за намаляване на общата тежест и значимост на прилагане на секторни мерки и свързани с това проекти, поради постигането на относително по-ниска ефективност, при по-висока ресурсоемкост. Все по-голямо внимание ще бъде отделяно на процесите на концентрация в териториален аспект, все по-голямата интеграция на свързани дейности, създаване на предпоставки за създаване и развитие на инвестиционни кластери, на кластери на съществуващи производства, на мулти-секторно развитие при което инвестициите в една сфера оказват влияние и върху други сфери на общинската икономика.

Подпомагане и осигуряване създаването на инвестиционни кластери (комплекс от инвестиционни проекти, свързани за постигането на обща цел)

В плановия период 2007 – 2013 г. , концепцията за привличане и създаване на инвестиционни клъстери, не е била успешно приложена, основно поради проявлението на световната финансово икономическа криза и драстичния спад на инвестициите, като цяло в страната. От особена важност е създаването на местна концепция за тяхното развитие, която да е приемлива и атрактивна и за вече съществуващите бизнес единици и бизнес среда. Националната институционална рамка, условия и среда също в периода до 2020 г. ще се подобрява и ще допринесе за възникването на нови клъстери и тяхната пазарна реализация.

Тук от особено важно значение ще е формирането на конкурентни общински предимства за привличането на тези инвестиции на територията на общината - съдействаща и проактивна местна администрация, благоприятна бизнес среда, осигуряване на средства и реализация на дейности за подобряване на общинската инфраструктура в зоната на инвестиции, осигуряване на подготвени човешки ресурси чрез динамично използване на системите за обучение и образование, осигуряване на широк кръг от други услуги в подкрепа на бизнеса.

Една от формите за постигане на стабилност и сигурност е формирането на клъстер от предприятия в текстилната, шивашката, кожарската и обувната промишленост. По този начин предприятията ще могат по-лесно да се адаптират към постоянно променящата се пазарна среда, да прилагат иновационни технологии и да останат конкурентно способни на пазара.

Предимства на клъстерите

Едно от направленията в които все повече местни власти и региони са насочили своите усилия е насърчаване формирането, създаването и развитието на клъстери на тяхната територия. Клъстерите като взаимосвързани компании, географски концентрирани на едно място могат да развият успешно конкурентни предимства и да подобрят производителността и иновативността си. Интеграцията може да бъде както хоризонтална (между сродни фирми), така и вертикална - от каналите с доставчици до клиентите.

Развитието на клъстерите възниква в миналото спонтанно, но днес предимствата им и необходимостта им за бизнеса все повече предопределят създаването им като планова мярка иницирана от публична институция (за съжаление повечето създадени клъстери у нас са се формирали без целенасочената подкрепа на местните власти).

Въпреки краткия опит който има в тази област вече България и българските общини, стана ясно, че пряко отношение към развитието на клъстерите, доколкото те възникват и се развиват на определена територия, имат местната и регионална власт. Макар че е с твърде скромни правомощия, за да осигури някакви съществени преференции за бизнеса, местната власт има огромно значение за възникването и развитието на клъстера.

Днес всички фирми на територията на община Сандански без значение дали са преобладаващите МСП или някое от четирите големи предприятия могат да си сътрудничат и да формират клъстер.

В конкретните български условия и условията тук, в община Сандански, клъстерите са обаче особено важни за малките и средните предприятия, тъй като акцентират върху определени техни конкурентни предимства и им позволяват да оцеляват в условията на висока конкуренция благодарение на достъпа до информация, специализирани ресурси, високата степен на гъвкавост и иновативност.

Самостоятелното излизане на чужди пазари (особено извън пределите на Европейския съюз и/или Европа) не е възможно за малките български фирми по много

причини - липсват контакти, собствениците не знаят чужди езици, нямат капацитет, за да изпълнят исканите количества и пр.

Ето защо производителите във всички сектори все по-често се замислят за създаване на кълстери, като начин да се противопоставят на конкуренцията и да оцелеят.

Под водещият мотив за сформиранието на такива фирмените обединения “оцеляване”, трябва да се разбира не просто обикновено оцеляване, а технологично обновяване, въвеждане на иновации и/или на европейските стандарти за качество, висока ефективност и в крайна сметка, конкурентоспособност на нашите фирми и продукти на европейските и световни пазари.

Видове възможни кълстери в община Сандански

Съгласно нашите предварителни оценки, икономическата структура в община Сандански предопределя сформиранието на два или три кълстера.

Кълстер 1

Първият кълстер, който трябва да бъде сформиранието е в областта на лека промишленост – обхващащ текстилна, кожарска, шивашка и обувна промишленост.

Той е особено важен от гледна точка на високият дял на заетите в тази промишленост – около 50% от всички заети. По този начин той е структуроопределящ за заетостта в общинската икономика.

Сформиранието на подобен кълстер е особено актуално днес и във връзка със засилената конкуренция на текстилната и шивашка продукция с азиатски произход (Китай, Виетнам, Турция и др.) особено с развитието на договореностите между ЕС и тези страни или търговските им съюзи.

Един от основните проблеми на тези производители продължава да бъде работата на „ишлеме” – като основна форма на работа в текстилния бранш.

Усилията които община Сандански може да извърши за подпомагане сформиранието на този кълстер са свързани с изготвянето на нов кадастрален план за промишлените зони на град Сандански, изготвянето на Общ устройствен план за град Сандански, подобряване на транспортна инфраструктура, комуникационна инфраструктура, ВиК и екологична инфраструктура, както и подпомагане на фирмите за участието им в специализирани международни панаири и изложения.

Кълстер 2

Вторият кълстер е в областта на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост.

Той ще се възползва от нарасналия интерес към развитието на земеделието и животновъдството в община Сандански, като една част от готовата продукция от селското стопанство ще намери приложение в преработвателната част на хранително-вкусовата промишленост.

При създаването на един такъв кълстер ще се създаде по-голяма гъвкавост между произвежданата продукция и търсенето на пазара, включително на външнотърговските пазари. Ще се създаде по добра взаимно свързаност и с локалния туристически бизнес, в отговор на възникналите туристически потребности да се използват местни ресурси. Една част от този кълстер работи в сферата на лозарството и винарството и в настоящия момент – (производители на грозде – винпроми – дистрибуция)

От страна на общината предвижданите действия са изграждане и рехабилитация на съществуващата инфраструктура – общински пътища, селскостопански пътни връзки и съоръжения. Може да се предвиди подкрепа за се изграждания на борси и тържища,

претоварни станции и други. Ще се насърчават целенасочено публично-частните партньорства и инвестициите в преработвателни предприятия на хранително-вкусовата промишленост ползващи за суровина местни продукти и създаващи добавена стойност - като например изграждане на Завод за обработка на зеленчуци.

За постигането на тези цели трябва да се използват всички възможни финансови инструменти, както и преки чуждестранни или национални инвестиции на частен капитал.

При сформирването на този клъстер е необходима и подкрепа от делегираните държавни структури – за ремонтиране на хидромелиоративните съоръжения и изграждане на нови такива, за внедряване на иновационни технологии, за реклама и др. С оглед на териториалната концентрация, локализацията на такъв клъстер може да бъде ситуиран в землищата на Дамяница, Ново Делчево, Склаве, Левуново, Струма, Лебница, Вълково, Лешница и др.

Положително влияние оказва наличието на подходяща магистрална и жп. инфраструктура - осигуряваща геостратегическата времева близост до пристанищата в Република Гърция и българските пристанища на река Дунав, а чрез тях евтин транспорт до европейските пазари.

Клъстер 3

Третият клъстер който може да бъде сформирани е в областта на туризма.

Към настоящият етап той е в процес на предварителни проучвания относно начините за постигането му и относно наличието на условия и целесъобразност от създаването му.

Оценка на клъстерите и очаквани резултати

Резултати от реализацията на тези клъстери, които очакваме да постигнем са:

- Активиране на вертикалната и хоризонтална интеграция за създаване на добавена стойност
- Повишаване на доверието между предприятията, общинските и държавните субекти за насърчаване на икономиката
- Адаптиране на образователните и научните институции на местно и регионално ниво към потребностите на пазара на работна сила
- Разширяване достъпа на предприятията до актуална технологична, пазарна, правна и друга важна за тях информация
- Внедряване на мерки за разпространението на нови технологии в дадени индустриални сектори

Целенасочени мерки за създаването на клъстери на територията на община Сандански

В Общинския план за развитие на община Сандански 2014 – 2020 г. са залегнали следните дейности:

- Разработване на рамкова програма за създаване на регионални клъстери и техните структури в общината
- Организиране на партньорство между централните власти, общината, местния бизнес, местните и национални свързани организации за стартиране и укрепване на клъстера
- Стартиране на пилотни проекти за създаване на клъстери

Специфична цел е „Проучване на възможностите за създаване на кълстери и подкрепа за тези процеси“

Целенасочените действия в посока създаване на кълстери в община Сандански са:

- Проучване на възможността за създаване на кълстер в сектор шивашка промишленост
- Проучване на възможността за създаване на кълстер в сектор хранително-вкусова промишленост (винопроизводство; производство и преработка на селскостопански продукти)
- Проучване на възможността за създаване на кълстер в сектор туризъм
- Разработване на концепция за създаване на пилотен кълстер и първи стъпки в реализацията му до края на 2020 г.

ГЛАВА ТРЕТА

НАЛИЧИЕ И ДЕЙНОСТ НА БИЗНЕС КЛЪСТЕРИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

3.1. Въведение

На територията на област Благоевград, има един регистриран бизнес клъстер в областта на туризма и няколко организации и сдружения. Нито един субект не е специализирано учреден с обхват на действие в областта на минерални, термални води, балнеология, здравен туризъм, спа и/или уелнес.

3.2. Анализ на Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел

3.2.1. Клъстери в област Благоевград

Вид на организацията

"КЛЪСТЕР ЗА ЕКО И БИО-ТУРИЗЪМ" ООД с ЕИК 202165401 е създадено през 2012г.

Адресът на управление е в гр. Банско, п.к. 2770, ул. "Тодорин връх" № 24а

Предмет на дейност

Консултантски, управленски и обучителни дейности в сферата на алтернативния туризъм и управление на туристически клъстер в сферата на туризма, както и всякакви други дейности, незабранени от българското законодателство.

История и наличие на дейност

Няма дейност от учредяването си.

Наличие на социални мрежи/уеб сайт

Не.

Информация за генерирани инициативи

В интернет пространството липсва информация за инициативи.

3.2.3. Организации и сдружения в област Благоевград

Вид на организацията

СДРУЖЕНИЕ "СЪЮЗ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ БИЗНЕС - БАНСКО" с ЕИК 101085702

Адресът на управление е в гр. Банско, п.к. 2770, пл. „Възраждане“ № 4, ет. 2, кабинет 3

Целите на сдружението

Да задоволява специфичните интереси и потребности на своите членове в областта на туристическия бизнес; Да представлява своите членове пред български и чуждестранни органи и организации ; Да съдейства, съобразно своите възможности, за насърчаване, подпомагане и защита интересите на своите членове областта на туристическия бизнес. Да организира и популяризира развитието на туризма.

Средства за постигане на целите

Осъществява защита правата на своите членове, организира, координира и поощрява, развитието на частния бизнес в областта на туризма на територията на гр. Банско и региона; Разработва програми в областта на туризма; Популяризира постиженията и възможностите на своите членове в страната и чужбина; Подпомага членовете си с информация за инвестиции и програми в областта на туризма; Следи за спазване на професионалната етика и принципите на лоялна конкуренция в отношенията между членовете; Съдейства за подобряване квалификацията на членовете си чрез организиране на курсове; Стимулира и внедрява научно-техническите разработки; Осъществява двустранни контакти с напреднали в областта на туризма български и международни центрове; Организира рекламната и пропагандна дейност; Подпомага методично и организационно своите членове; Организира участия във вътрешни и международни форуми; Търси спонсори, създава условия за сътрудничество с фирми и други организации.

Предмет на допълнителна стопанска дейност

Продажба на картички, сувенири, марки, рекламни проспекти и стоки за туризъм, хотелиерство и ресторантьорство; Рекламна дейност, свързана с предмета на дейност на сдружението; Участие в целеви програми в областта на туризма; Квалификационни курсове; Печатни и копирни услуги; Туроператорски услуги.

История и наличие на дейност

Сдружението е с непрекъсната история и множество дейности.

Наличие на социални мрежи/уеб сайт

<https://www.facebook.com/groups/184399908565886>

Информация за генерирани инициативи

Сдружението е с непрекъсната история и множество дейности.

Следните организации и сдружения, регистрирани в област Благоевград съдържат в уставите си по нещо, свързано с туристическия сектор, но не могат да бъдат определени с обхват на действие в областта на минерални, термални води, балнеология, здравен туризъм, спа и/или уелнес.

Сдружение „Туристическо дружество Синаница 2000“ с ЕИК 101522486

Сдружение „Туристическо дружество Момини двори“ с ЕИК 101619978

Сдружение на хотелиерите, ресторантьорите и туроператорите – Сандански с ЕИК 101638081

Сдружение „Туристическо дружество Еделвайс“ с ЕИК 811160697

Сдружение „Туристическо дружество Айгидик - Благоевград“ с ЕИК 101142982

Сдружение „Долината на Места“ с ЕИК 176454818

Туристическо дружество Вихрен 1925 с ЕИК 176913774

Алианс за популяризиране и развитие на туризма в регион Банско с ЕИК 101633013

Туристическо дружество "Калабак" с ЕИК 101116603

Млад планинар с ЕИК 176949884

Туристическо дружество "Перун" с ЕИК 101614785

Дестинация Разлог с ЕИК 176406524

Туристическо дружество "Грънчар" с ЕИК 130034461

Туристическо дружество "Планинец" - град Симитли с ЕИК 101615620

Фондация "Туристически Фонд-ПИРИН" с ЕИК 101643630

Сдружение "Пирински туристически форум" с ЕИК 101051384

Други клъстери и сдружения в област Благоевград

Сдружение „Клъстер възобновяеми енергийни източници“ с ЕИК 175929030

"Фолклор АРТ медия клъстер" ООД с ЕИК 205434682

Сдружение „Бизнес инкубатор – Гоце Делчев Център за подпомагане на предприемачеството" с ЕИК 101159444.

3.2.4. Преглед на национално ниво

Вид на организацията

Сдружение "БАЛКАНСКИ КЛЪСТЕР ЗА ЗДРАВЕН, УЕЛНЕС И СПА ТУРИЗЪМ" с ЕИК 176972376 е учредено през 2015г. и е пререгистрирано през 2018г. в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.

Адресът на управление е в гр. София, п.к. 1415, р-н Витоша, кв. Драгалевци, ул. "Нарцис" № 46, къща, ет. партер, каб. 1

Предмет на дейност

Нестопанска в обществена полза

Целите на сдружението

Да утвърждава балкански стандарти за компетенциите и повишава социалния престиж на специализираните професии "мениджър", "консултант", "методист", "терапевт" и "терапевт" в здравния, уелнес и СПА туризъм. Да разпространява научните постижения и иновации за Медикъл-СПА, Таласо (фанго), Уелнес (кристало) и СПА науката на Балканите. Да мотивира разработването на научни продукти в областта на превенцията на здравето на здравите хора, да терапевтира различни болести на съвременното човечество чрез средствата на конвенционалната и/или неконвенционална медицина, като използва природните ресурси. Да защитава правата на кадрите дипломирани в специализирани академични програми и/или сертифицирани и ги

лицензира за да гарантира професионалните им компетенции пред съответните институции на Балканите. Да работи за повишаване на квалификацията и професионалната компетентност /чрез разработването на иновативни образователни програми/ на специализираните Уелнес кадри за индустрията и туризма, като инициира, организира и провежда младежки инициативи, дейности, форуми в училищна и университетска среда /в.ч. научни форуми, като конференции, конгреси, изложения, семинари, уъркшоп и др. за докторанти и млади учени/, на национално, регионално /балканско/, континентално и глобално ниво; Да промотира здравето чрез научно обосновани стратегии, стандарти и проекти; Да подпомага национални, балкански и международни институции при вземане на научнообосновани решения за развитието на Уелнес, Таласо, Медикъл-СПА и СПА сред различни социално-демографски групи на Балканите. Да подпомага създаването на икономика основана на знанието и приобщава балканските народи към интелигентен растеж, чрез прилагане в практиката на научни иновации ориентирани в полза на здравето на хората в региона и Европа.

Средства за постигане на целите

Научнообосновани стратегии, концепции, становища, проекти, програми и др. по проблеми на Уелнес, Таласо, Медикъл-СПА и СПА индустрията и туризма на Балканите. Обмен на научна информация и контакти между учени и специалисти в областта на Уелнес, Таласо, Медикъл-СПА и СПА индустрията и туризма на Балканите. Подходящи форми (дистанционно/онлайн обучение и образование) за повишаване на квалификацията и професионалните компетенции на специализираните кадри в Уелнес, Таласо, Медикъл-СПА и СПА индустрията и туризма на Балканите. Организиране на национални и международни научни форуми (конференции, конгреси, симпозиуми, изложения, фестивали, онлайн иновативни демонстрации и други). Организиране и провеждане на открити лекции, семинари, дискусии с водещи в областта експерти, аква практики, фестивали, изложения и спектакли.

Предмет на допълнителна стопанска дейност

Производство и разпространение на информация, отразяваща основните цели на сдружението и предмета на неговата дейност; повишаване професионалната компетентност и квалификацията на специализираните кадри обезпечаващи дейността на Медикъл-СПА, Уелнес, СПА и Таласо центрове, чрез онлайн сертифицирано, балкански практикуми и образование; организиране и провеждане на конференции, конгреси, симпозиуми, изложения.

История и наличие на дейност

Има обявен годишен финансов отчет само за 2018г. През 2022г. е подадена изрична декларация по чл. 38, ал. 9, т. 2 от ЗСч за липса дейност от 2021г. насам. За периода 2019, 2020 и 2021 липсва дейност по закона за счетоводството.

Липсват обявени данни за задължителните доклади за дейността по закон за сдруженията в обществена полза.

Списанието „Smart иновации в Рекреативната (Wellness) индустрия и Нишов Туризм“ се управлява от Балканския клъстер за Здравен, Wellness & Spa туризм (БКЗУСТ) в сътрудничество с научната експертиза на Глобалният образователен лидер в Wellness & Spa & Thalasso индустрията – Национална спортна академия „В. Левски“.

Регистрацията на Балканския Клъстер е съгласно изискването на ЕС за нестопанска цел и научно-правен субект, вписан в българския регистър, но представлява всички балкански партньори в специфичната сфера на Рекреативната и Wellness индустрия и

Нишов туризъм. Настоящото научно списание е продължение на Сборника от „Международната научна конференция за СПА & Уелнес и Таласо индустрия и туризъм“, регистриран от 2011 година.

Списанието има издадени 4 броя.

Наличие на социални мрежи/уеб сайт

Телефон: 0888518310, Факс: 028723236

Адрес на електронна поща: wellnessinstitutebul@gmail.com ,

Интернет страница: www.globalwaterhealth.org

Обявената интернет страница представлява онлайн образователна платформа само на английски език и няма данни за дейността на сдружението.

Информация за генерирани инициативи

В интернет пространството липсва информация за инициативи.

Вид на организацията

СДРУЖЕНИЕ "КЛЪСТЕР ЗА ДОСТЪПЕН ТУРИЗЪМ" с ЕИК 176038872 е създадено през 2011г. и обявено в несъстоятелност и заличено в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел към Март 2019г.

История и наличие на дейност

Одобрено е с проект BG161PO003-2.4.01-0006-C0001, наименование "Изграждане и развитие на Клъстер за достъпен туризъм /КДТ/ - коопериране на заинтересованите страни за надграждане на българския туристически продукт, внедрявайки иновативната услуга "Достъпен туризъм" по Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика".

Проекта се изпълнява в периода 2011 – 2013г.

Дейностите по проекта са:

- Изграждане на административното тяло. Управление и развитие на "Клъстер за достъпен туризъм" КДТ
- Обучение, обмяна на опит и запознаване с добри практики за административното и управленско тяло на клъстера.
- Други дейности по проекта Подготовка на проектно предложение; Одит; Визуализация
- Разработка на корпоративна идентичност и рекламни материали.
- Изграждане и поддръжка на интернет-портал с домейн www.bulgariaforall.com
- Предварително проучване на международния опит, инвентаризация на съществуващото положение в четири пилотни района на България и въвеждане на три цялостни пакета от услуги за достъпност в туризма ЦПУДТ в пилотните райони, като част от интегрираната и.
- Изготвяне на маркетингов анализ
- Провеждане на две регионални срещи и един дискуссионен бизнес-форум.
- Разработка на стратегия за развитие на клъстер за достъпен туризъм
- Популяризиране на клъстера и разширяване на членската мрежа

Одобен бюджет БФП: 270 178 BGN

Общ бюджет: 283 606 BGN

БФП: 215 594 BGN

Общо изплатени средства: 215 572 BGN

Няма данни за дейност на сдружението от неговото създаване.

Наличие на социални мрежи/уеб сайт

Не.

Информация за генерирани инициативи

В интернет пространството липсва информация за инициативи.

Вид на организацията

СДРУЖЕНИЕ "КЛЪСТЕР ТУРИЗЪМ" с ЕИК 176465056 е създадено през 2012г. и пререгистрирано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 24.10.2018г. Определено за извършване на дейност в частна полза.

Адресът на управление е в гр. София, п.к. 1527, р-н Средец, бул. "Васил Левски" № 100Б.

Предмет на дейност

Нестопанска в частна полза

Целите на сдружението

Развитието и утвърждаването на вътрешния и международен туризъм; Взаимоподпомагането и подкрепата между отделните членове на сдружението; Подпомагането на корпоративна интеграция и корпоративна реализация; Популяризиране на националните ценности; Развитие на културния туризъм; Развитие на здравния туризъм; Развитие на корпоративния туризъм; Развитие на всички останали видове алтернативен туризъм; Разработване на проекти за участие по програми с възможност за осигуряване на средства; Подпомагане на бизнес инициативи в областта на вътрешния и международен туризъм. Осигуряване на допълнителни финансови и материални средства за постигане на целите; Подпомагане изграждането и поддържането на материално-техническата база и инфраструктура; Подпомагане създаването и реализирането на образователни програми; Да стимулира диалога и постигане на съгласие в сдружението при идентифициране на нуждите и проблемите на отделните членове; Да насърчава своите членове за сътрудничество между общините, нестопанските организации и бизнес средите за устойчиво местно развитие; Да обедини човешки и финансови ресурси и да ги насочи към осъществяване на общо идентифицираните интереси и приоритети на общността. Участие и организиране на симпозиуми, изложения, срещи, панаири, събития, фестивали, семинари, обучения, презентации, конференции от местно, регионално, национално и международно значение. Организиране и осъществяване на трансрегионално, трансгранични и транснационални сътрудничества. Перспективни цели-2021 година: Устойчива конкурентоспособност на секторите «вътрешен, международен, алтернативен и всички останали видове туризъм» във всички райони на планиране; Подобряване на техническата и социална инфраструктура в региона и повишаване стандарта на живот на населението; Изграждане на нови и обновяване и подобряване на съществуващи туристически маршрути. Средносрочни цели-2015 година: Разработване на нови пазари; Разработване и предлагане на стратегически инвеститори на инвестиционни проекти за внедряване на иновации; Реализиране на програми и проекти за подобряване условията на

труд в дружествата - участници в клъстерната мрежа; Усъвършенстване на системата за повишаване на образованието и квалификацията за нуждите на клъстерната мрежа. Устойчиво развитие и опазване и популяризиране на богатствата на околната среда, съгласно националните и регионални приоритети и изискванията на ЕС, ООН и организациите към него. Внедряване на иновации; Подобряване на условията на труд във фирмите - участници в клъстерната мрежа; Усъвършенстване на системата за повишаване на образованието и квалификацията за нуждите на клъстерната мрежа; Осъществяване на други проекти от взаимен интерес. Идентифициране, създаване и експлоатиране на съществуващи, нови и иновативни туристически продукти и услуги. Краткосрочна цел - 2013 година: Да се идентифицира, поощри и подпомага създаването и функционирането на клъстерната мрежа в областта на туризма, в съответствие със специфичните условия за Република България.

Средства за постигане на целите

Участие в програми и проекти; Организация и провеждане на различни мероприятия за популяризиране на дейността и бизнес възможностите; Привличане на нови местни и чуждестранни инвестиции за развитие на регионалната инфраструктура, културните и исторически ценности; Изграждане на контакти и взаимодействие със сродни организации; Разработване на нови инвестиционни проекти в интерес на заинтересованите страни в клъстерната мрежа; Привличане на международна институционална експертиза и корпоративно ноу-хау.

Предмет на допълнителна стопанска дейност

Инициране, изготвяне, оформяне, изпълнение, популяризиране, консултиране и други на проекти от местно, регионално, национално, международно значение; Изпълнение на проекти за развитие на вътрешния, международния и алтернативния туризъм, техническата и социална инфраструктура; Информационна и консултантска дейност; Разработване на нови инвестиционни и иновационни проекти в интерес на заинтересованите страни в клъстерната мрежа. Друга стопанска дейност, свързана с предмета на основната дейност на сдружението, непротиворечаща на неговите цели.

История и наличие на дейност

Няма данни за дейност на сдружението от неговата пререгистрация. От 2020г. насам е подадена изрична декларация по чл. 38, ал. 9, т. 2 от ЗСч за липса дейност.

Наличие на социални мрежи/уеб сайт

Не.

Информация за генерирани инициативи

В интернет пространството липсва информация за инициативи.

Вид на организацията

СДРУЖЕНИЕ "Национален туристически клъстер "Българският пътеводител" с ЕИК 176488025 е създадено през 2013г. и пререгистрирано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 05.03.2020г. Определено за извършване на дейност в частна полза.

Адресът на управление е в гр. София, п.к. 1303, р-н Възраждане, ж.к. Зона Б5, бл. 10, вх. Б, ет. 3, ап. 90.

Предмет на дейност

Нестопанска в частна полза

Целите на сдружението

Промотиране и утвърждаване на България като уникална туристическа дестинация, предлагаща специализирани (комплексни) туристически пакети и услуги за "търсещи" туристи; Въвеждане на съвместна иновативна технология за интегрирано и интерактивно представяне на туристическите услуги, предоставяни от Клъстера; Привличане на по-голям дял български и чуждестранни туристи, търсещи различно, автентично и индивидуално изживяване; Подобряване пазарните позиции на специализирания български туристически продукт на международно ниво; Съвместни действия в областта на маркетинга и рекламата в български и чуждестранни медии и популяризиране на услугите за „търсещи туристи“ в световната партньорска мрежа от организации, посветени на устойчивото развитие на туризма; Подпомагане на членовете на Сдружението в осъществяваната от тях дейност.

Средства за постигане на целите

Създаване и поддържане на специализиран туристически онлайн портал и база данни с интегрирана и актуална информация в сферата на специализирания туризъм в България; Предлагане на специализирани програми чрез възможност за индивидуално планиране на туристическия престой; Предоставяне на консултантски услуги в областта на туризма; Участия в и осигуряване на достъп до програми и проекти, финансирани от ЕС и/или в други национални или международни донорски програми; Сътрудничество и обмен на добри практики и други с местни и международни организации, кластери, институти, центрове за квалификация и преквалификация за съвместна работа по проекти и програми за финансиране и инвестиции в сферата на туризма; Организиране на обучения, изложения, курсове, семинари, конференции, изложби, фестивали, панаири и други мероприятия, насочени към атрактивно представяне на природното богатство, културно-историческото наследство и човешкия потенциал на страната; Благотворителна дейност, спонсориране на инициативи насочени към осъществяване на целите на Сдружението; Активно сътрудничество с държавната и местна власт, неправителствени организации и представителите на бизнеса, като им оказва експертно съдействие в областта на специализирания туризъм, трансфера на технологии, знания и опит. Разработване и внасяне на предложения за актуализиране на нормативната база, регулираща туристическия отрасъл; Развитие на човешките ресурси, образователна дейност и обучение /курсове, семинари, тренинги и др./ за подготовка, повишаване на квалификацията и преквалификация на кадри в областта на специализирания туризъм.

Предмет на допълнителна стопанска дейност

Не

История и наличие на дейност

Има данни за наличие на постоянна дейност в сдружението.

Наличие на социални мрежи/уеб сайт

Адрес на електронна поща: info@bg-guide.org,

Интернет страница: www.bg-guide.org

Facebook: <https://www.facebook.com/BgGuide.org>
<https://www.youtube.com/@user-bd3dw4bn5s>

Информация за генерирани инициативи

Клъстерът работи активно за популяризиране на България като атрактивна туристическа дестинация за целогодишен туризъм, повишаване на конкурентоспособността на българския туристически сектор, повишаване на качеството на туристическия продукт и улесняване на туристите при планиране на своята почивка в България, като поддържа онлайн база от данни на www.bg-guide.org и мобилни приложения.

Клъстерът организира обучения, фестивали и други инициативи за повишаване качеството на туристическото обслужване и популяризиране на България като атрактивна туристическа дестинация. Сдружението насърчава развитието на предприемачеството в различни области и е фокусирано върху устойчивото развитие на специализираните форми на туризъм, вкл. културно-исторически и приключенски туризъм.

НТК "Българският пътеводител" е съорганизатор на международни бизнес събития в рамките на Международна туристическа борса в Берлин (ITB Berlin) за 2015 и 2016 г.

Дейности:

- Организиране на събития и тематични фестивали в областта на туризма
- Организиране на обучения в областта на туризма
- Провеждане на маркетингови и брандинг проучвания
- Разработване на проучвания, анализи и стратегии в областта на туризма
- Разработване на туристически пакети и туристически маршрути
- Въвеждане на нови технологии и иновации в туризма
- Предприемачество в туризма
- Геймификация на туристически продукти и услуги

Участия по национални и международни проекти

Проект "Българският пътеводител - иновативни и интерактивни туристически услуги", финансиран по ОП "Конкурентоспособност" 2007-2013, период на изпълнение октомври 2013 - април 2015 г.

Проект "Изкуствени рифове - Иновативни, конкурентоспособни и интегрирани инструменти за устойчив крайбрежен туризъм и приобщаващ растеж в Средиземно и Черно море", финансиран от АМСП към ЕК, Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМР) период на изпълнение август 2016 - юли 2018 г.

www.artreefs.eu

Проект "DANube Urban Brand - a regional network building through tourism and education to strengthen the "Danube" cultural identity and solidarity", акроним DANUrB, финансиран по програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020 период на изпълнение януари 2017 - юни 2019 г.

www.danurb.eu

Проект "Cross-border Sustainable Employment Mix-Centres in the fields of information technologies, tourism and agriculture", акроним SEM-Centres, 16.4.2.077, финансиран по програма за трансгранично сътрудничество "ИНТЕРРЕГ V А Румъния – България" 2014-2020, период на изпълнение май 2017 - ноември 2018 г.

Образователна платформа за безработни лица www.sem-centres.eu

Виртуален СЕМ-Център/ Трудова борса за безработни www.virtual-sem-centre.eu

Проект "Транснационална образователна мрежа за младежи – нови технологии и предприемаческо мислене в областта на туризма", акроним TRANS-EDU-NET, финансиран по програма за транснационално сътрудничество „Балкани – Средиземно море“ 2014 – 2020, период на изпълнение: август 2017 - юли 2020 г.

Образователна платформа в туризма за младежи

www.trans-edu.net

Бизнес симулационна игра в туризма

www.hotelempire.eu

Виртуални предприемачески стаи за разработване на бизнес планове в туризма
www.virtualrooms.eu

Проект "QuesTour - Валоризация и капитализация на неизследваните културни и исторически ресурси в трансграничния регион на България и Сърбия", акроним QuesTour, финансиран по Програма за трансгранично сътрудничество Interreg - ИПП България - Сърбия 2014 - 2020 г.

www.questour-project.eu и мобилно приложение за Андроид

период на изпълнение: април 2020 - юли 2021 г.

Проект "Градски бранд Дунав+: Изграждане на регионална и местна устойчивост чрез валоризация на културното наследство по река Дунав", акроним DANUrB+, финансиран по програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020

www.danurb.eu

период на изпълнение юли 2020 - декември 2022

Проект "Валоризация на културното наследство и насърчаване на устойчивия туризъм чрез съживяване на общото културно наследство на Дунавския лимес като основа за културен маршрут", акроним Living Danube Limes, финансиран по програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020, период на изпълнение юли 2020 - декември 2022

Living Danube Limes приложение

Проект "HerTour4youth - Empowering Heritage Tourism Management through Digital Design competences among young job seekers", 2020-1-UK01-KA227-YOU-094543

финансиран по програма Еразъм + / Стратегическо партньорство KA2

<http://hertour4youth.erasmusplus.space/>

период на изпълнение: април 2021 - март 2023

Проект "StarGrowth - Sustainable Tools & Activities for Rural Tourism and Ecotourism SME's Growth", SMP-COSME-2021-TOURSME-01, финансиран по програма "Единен пазар" на ЕС www.StarGrowth.eu

период на изпълнение: януари 2023 - декември 2025 г.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Все още сме в начален етап на формиране на клъстери в здравеопазването, но България има възможност за изграждане и на допълнителни медицински центрове във всяка локация, които ще послужат за формирането на клъстери за здравен туризъм около термалните извори. Липсата на специализирани многосекторни обединения, като клъстерите, може да се приеме като възможност за подобряване качеството на термалния туризъм, посредством неизследвания още потенциал.

Дестинация България е неизвестна на международната карта за медицински и в частност термален туризъм, с някои изключения за отделни градове, като Сандански. Информираността на международните пазари за възможностите за медицински туризъм в България е от слаба до никаква.

Последните години се показва стремеж за усъвършенстване на правната регламентация. Създават се програми за качествено образование в средните и висши учебни заведения. Налице е положителен стремеж за възстановяване имиджа на България като дестинация за балнеология (и медикъл СПА). Съществува наличие на разнообразни възможности за туризъм, които ще повлияят положително на търсенето на здравни услуги (културен, морски и природен туризъм). Възможностите за целогодишен медицински и дентален туризъм, кинезитерapia и рехабилитация са реалистични. Ведно с ниските цени и доброто качество на здравните услуги, страната ни може да заеме челни позиции в термалния туризъм.

Създаването на здравен клъстер или медицински клъстер е може би най-важната стъпка в създаването на дестинация за термален туризъм, тъй като може да подобри значително възможностите за успех на дестинацията; да увеличи потока от пациенти, туристи, посетители, но и да допринесе за разработване на търговска марка за региона. Такъв е примерът на Хърватия – силни, добре функциониращи клъстери за здравен туризъм, които си партнират с министерствата на туризма, на здравеопазването, на образованието, с общински власти, с организацията за промотиране, с университети и др.

Създаването на обединения за развитието на качествен термален туризъм може да намали миграцията и емиграцията на медицинския персонал от всички нива и да способства задържането на качествените медицински кадри.

Такива клъстерни инициативи могат да помогнат за развитие на липсваща инфраструктура или привличане на инвестиции в неработещи или занемарени обекти на държавната или общински власти.

ГЛАВА ПЕТА

БИБЛИОГРАФИЯ

5.1. Използвана литература и източници

- План за развитие на Община Кресна 2014 – 2020
Общински план за развитие на Община Петрич 2014 – 2020
Общински план за развитие на Община Сандански 2014 – 2020
- План за интегрирано развитие на Община Гърмен 2021 – 2027
План за интегрирано развитие на Община Симитли 2021 – 2027
План за интегрирано развитие на Община Банско 2021 – 2027
План за интегрирано развитие на Община Сатовча 2021 – 2027
Проект на план за интегрирано развитие на Община Якоруда 2021 – 2027
План за интегрирано развитие на Община Гоце Делчев 2021 – 2027
План за интегрирано развитие на Община Разлог 2021 – 2027
План за интегрирано развитие на Община Струмияни 2021 – 2027
План за интегрирано развитие на Община Благоевград 2021 – 2027
План за интегрирано развитие на Община Белица 2021 – 2027
План за интегрирано развитие на Община Хаджидимово 2021 – 2027
- Програма за развитие на туризма – Община Симитли 2021 – 2027
Програма за развитие на туризма в Община Сатовча 2016 – 2020
Програма за развитие на туризма в Община Струмияни 2010-2013
Програма за развитие на туризма в Община Банско през 2020 година
Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Община Благоевград за периода 2021 – 2027 година
Годишна програма за развитие на туризма в Община Петрич за 2023г.
Програма за развитие на туризма на територията на Община Гърмен 2019-2024
Програма за устойчиво развитие на туризма в Община Сандански 2013-2017
- ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ за регионално развитие на област Благоевград 2014 – 2020
- СТРАТЕГИЯ за устойчиво развитие на туризма в България 2014 – 2030
- Регионален план за развитие на Югозападен район за периода 2014 – 2020
- ДОЦ. Д-Р ЕЛЕНИТА ВЕЛИКОВА, Д-Р ИВО АНЕВ, ГЛ.АС. Д-Р ИЛИЯ ГЪТОВСКИ,
ДОЦ. Д-Р ИРЕНА ЕМИЛОВА Части от монография „Икономически ефекти от използването на минералните извори в спа туризма“, Издателски комплекс, УНСС, 2018
- Доц. Д-р Марияна Божинова, Доц. Д-р Венета Христова, Доц. Д-р Петя Иванова,
Теоретични и практически аспекти на приложимостта на клъстерния модел в туризма,
Списание „Диалог“, ИНИ, Извънреден тематичен, ноември 2011

Гл. ас. д-р Генка Рафаилова, Междусекторен клъстерен подход за развитие на туризма и туристическата дестинация, УДК – 332, Econ Lit –R10

Продуктов анализ за здравен туризъм, в изпълнение на открита процедура с предмет „Разработване на продуктови анализи и планове за развитие на културния и на здравния туризъм за периода 2020-2025“, съгласно договор No Т-РД-29-86/16.04.2019 г. между Министерството на туризма (МТ) и ДЗЗД „Експлика – Глобал Метрикс“.

План за развитие за здравен туризъм, в изпълнение на открита процедура с предмет „Разработване на продуктови анализи и планове за развитие на културния и на здравния туризъм за периода 2020-2025“, съгласно договор No Т-РД-29-86/16.04.2019 г. между Министерството на туризма (МТ) и ДЗЗД „Експлика – Глобал Метрикс“.

Магдалена Парчева, Клъстерни инициативи за насърчаване развитието на рекреативните, спа и уелнес услуги, Научни трудове на Русенския Университет – 2015, том 54, серия 5.1.

Уебсайтовете, посочени в препратки

Търговският регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел @
<https://portal.registryagency.bg/>

English Summary

Research and analysis of business clusters

The study of available clusters in the tourism industry, to which thermal tourism is related and their potential for increasing the value of the economic sector, aims to support the creation of potential cross-border initiatives with settlements from the border areas of the Republic of Bulgaria and the Republic of Greece.

Tourism has a significant economic effect on both sides of the border, ensuring permanent employment is a priority, the potential for the development of additional tourist services is huge.

Already with the accession of Bulgaria to the EU, the cluster approach began to be applied at all levels. The creation and operation of cluster organizations in Europe was directly stimulated and supported by the EU through European cluster policy. It was included in all main documents, such as National Development Plan, National Strategic Reference Framework, Regional Development Strategy, etc. This trend continues. Almost all plans for integrated development, even at the local level, foresee measures for the creation and development of clusters.

During the period 2007-2013, the operational programmes allowed project application of business associations or the so-called clusters. Strongly supported by the government, these formations quickly increased in number. Years later, a negative trend was noticed, namely, a liquidation as commercial or non-commercial entities.

There is an extraordinary diversity in the types of clusters in Bulgaria. The presence of a business cluster in itself is not a mandatory guarantee of success, but is only a prerequisite and an opportunity to develop competitive advantages to be realized.

A cluster is defined as an association of interconnected organizations through a certain economic sector - manufacturers and suppliers, business from the service sector, public institutions, research, educational and financial organizations located and operating in a geographically specific region.

The cluster approach in tourism is based on partnership and cooperation of various direct and indirect participants in the creation of tourist products, ensuring the overall experience of tourists in a tourist destination or region, distinguished by geographical, cultural-historical or other criteria. Tourism clusters are created and developed in order to increase the competitiveness of tourism in the destination or region, as well as to contribute to their economic development and prosperity.

The types of tourism clusters are geographical, specialized and thematic.

National and regional plans and strategies were considered as a starting resource for compiling the contents of the section "Analysis business clusters' activity". Also, a detailed survey was made of all tourism development programs and plans for integrated development of the municipalities in Blagoevgrad region. Part of the municipalities still do not have approved plans for the period 2021-2027 and the old municipal development plans were taken into account.

In addition, a thorough analysis of the Commercial Register and the register of non-profit legal entities' database was done. Results are presented separately.

Since tourism clusters and associations are a minor part of those which are functioning, they were not filtered by economic sectors in the study of strategic documents.

Chapter 2 reviews strategic documents at the regional, national and local levels.

The study in chapter 3 "Availability and activity of business clusters in Blagoevgrad region" found that on the territory of Blagoevgrad region, there is one registered business cluster in the field of tourism and several organizations and associations. Not even one entity is specifically established with a scope of action in the field of mineral, thermal waters, balneology, health tourism, spa and/or wellness. The findings are described in detail.

Chapter 4 draws conclusions from the study.

This survey was made by the Contractor "High Standard" Ltd. Its structure and content are related to the approved technical offer as a result of the terms of a contract with the subject "Support to increase the competitiveness of businesses with a focus on thermal tourism through studies, analyses, databases and round tables under the project with the acronym INNOBUS" under the project "

Interreg

Greece-Bulgaria

INNOBUS

European Regional Development Fund

Strengthening the Competitiveness and Extraversion of cross-border BUSiness by implementing INNovative and Specialized Actions" with the acronym INNOBUS, financed under the grant agreement B6.3a.14/13.04.2021 within the INTERREG V-A Greece - Bulgaria 2014 -2020 Cooperation Programme.

The document ends with a bibliography of the researched materials.